

Dosarul nr. 2r-590/22

2-22008418-01-2r-08122022

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central, Judecător – L. Grădinari

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți, Judecători – S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu

Î N C H E I E R E

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Gordaș Igor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gordaș Igor către Puterea judecătorească a RM, în persoana Sistemului Național Unic, și către Judecătoria Bălți, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2022, prin care s-a restituit apelul declarat de Gordaș Igor împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central, din 02 septembrie 2022,

c o n s t a t ă :

La 29 decembrie 2021 Gordaș Igor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Puterii judecătorești a RM, în persoana Sistemului Național Unic, și a Judecătoriei Bălți, solicitând constatarea faptului încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central, din 02 septembrie 2022, cererea de chemare în judecată depusă de Gordaș Igor a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 11 octombrie 2022, Gordaș Igor a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central, din 02 septembrie 2022, solicitând casarea acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2022, apelul declarat de Gordaș Igor, a fost restituit ca fiind depus în afara termenului legal.

La 01 decembrie 2022, a fost înregistrat recursul nemotivat declarat de Gordaș Igor, în care aceasta și-a exprimat dezacordul în privința încheierii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2022, iar la 13 decembrie 2022 a fost înregistrată cerea de recurs motivată.

În motivarea cererii de recurs, făcând referire la drepturile lui constituționale de a depune acțiune și examinarea acesteia în limba pe care o posedă, precum și circumstanțele cu privire la examinarea cauzei de către Judecătoria Drochia, sediul central, Gordaș Igor a menționat că, a recepționat hotărârea atacată cu apel, la 08 septembrie 2022.

Respectiv, termenul de declarare a apelului a expirat la 10 octombrie 2022, zi de luni.

De asemenea, recurentul a menționat că nu dispunea de mijloacele financiare necesare pentru asigurarea expedierii cererii de apel prin scrisoare cu aviz de recepție.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform materialelor cauzei, încheierea atacată cu recurs a fost recepționată de către Gordaș Igor la 23 noiembrie 2022.

Astfel, Colegiul constată că recursul lui Gordaș Igor, depus la 01 decembrie 2022, este în termen.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Gordaș Igor urmează a fi restituit din următoarele considerente.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Pönkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Conform art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Art. 437 alin. (1) al Codului de procedură civilă reglementează elementele pe care trebuie să le conțină o cerere de recurs.

Astfel, Colegiul constată că Gordaș Igor a depus cererea de recurs într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

În același timp, instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, Colegiul reiterează că, unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 al Codului de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu

privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs în Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Astfel, Colegiul ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Gordaș Igor împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2022.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de Gordaș Igor împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2022, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gordaș Igor către Puterea judecătorească a RM, în persoana Sistemului Național Unic, și către Judecătoria Bălți, cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas